

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO. 411.008.06.2016
I/16/006

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	I/16/006 – Prawidłowość pobierania przez zarządców dróg województwa wielkopolskiego opłat za zajęcie pasa drogowego i monitorowania posadowienia reklam oraz innych obiektów wpływających na bezpieczeństwo ruchu drogowego
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
<i>Kontroler</i>	Piotr Kręt, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/60/2016 z 5 lipca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Powiatowy Zarząd Dróg w Śremie (dalej: PZD lub Zarząd) ul. Marciniaka 2, 63-100 Śrem
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Lech Czekala, Dyrektor Powiatowego Zarządu Dróg (dalej: Dyrektor PZD) ¹ (dowód: akta kontroli str. 5-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Zarząd prawidłowo zorganizował system naliczania i egzekwowania opłat za zajęcie pasa drogowego. Posiadał dane na temat granic pasa drogowego całej sieci dróg powiatowych. Prowadzona ewidencja udzielonych decyzji zezwalających na zajęcie pasa drogowego umożliwiała kontrolę w terenie warunków wynikających z tych decyzji. Opłaty z tytułu zajęcia pasa drogowego były zgodne z zasadami określonymi w art. 40 ustawy z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych³ i odpowiadały stawkom ustalonym przez Radę Powiatu Śremskiego (dalej: Rada Powiatu). PZD skutecznie egzekwował naliczone opłaty oraz w zasadzie prawidłowo stosował procedurę egzekucyjną. Zarządca dróg każdorazowo dokonywał komisyjnego odbioru zajmowanego odcinka pasa drogowego zapewniając przywrócenie go do poprzedniego stanu użyteczności.

Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości dotyczyły: nieprzeprowadzania kontroli okresowych (rocznych) dróg powiatowych, braków w ewidencji tych dróg i jej niebieżącego aktualizowania oraz wydawania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego w oparciu o niekompletne wnioski. Ponadto, zidentyfikowanie w trakcie dokonanych przez NIK oględzin reklam umiejscowionych w pasie drogi bez wiedzy i zezwolenia PZD oraz poza tym pasem wbrew ustawowemu zakazowi, wskazuje na nieskuteczny monitoring dróg i ich okolic prowadzony w trakcie objazdów kontrolnych.

¹ Od 1 listopada 1999 r.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. U. z 2015 r. poz. 460, ze zm., dalej: ustawa o drogach publicznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zorganizowanie systemu naliczania i egzekwowania opłat i kar za zajęcie pasa drogowego.

Opis stanu faktycznego

PZD posiadał uchwalony przez Zarząd Powiatu⁴ Regulamin organizacyjny. Przedmiotem jego działania było m.in.:

- opracowanie projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich,
- koordynowanie robót w pasie drogowym,
- wydawanie zezwoleń na zajęcie pasa drogowego i zjazdu z dróg oraz pobieranie opłat i kar pieniężnych,
- prowadzenie ewidencji dróg, obiektów mostowych i przepustów,
- przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym weryfikacja cech i wskazanie usterek, które wymagają prac konserwacyjnych lub naprawczych ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego.

W PZD obowiązki z zakresu zarządzania drogami powiatowymi wykonywało pięć osób.

(dowód: akta kontroli str. 12-30, 31-35, 70-96)

W okresie 2015-2016 (I półrocze) Zarząd zaewidencjonował 154 przypadki zajęcia pasa drogowego (w 2015 r. - 115, a w 2016 r. - 39). W okresie tym wydano 25 zezwoleń na umieszczenie reklam i obiektów w pasie drogowym (w 2015 r. 17, z czego dwa na obiekty oraz w 2016 r. (I półrocze) osiem, z czego trzy na obiekty). Wszystkie zaewidencjonowane przypadki zajęcia pasa drogowego poprzedzone były uzyskaniem decyzji zezwalającej na zajęcie tego pasa w danym roku. Rejestr decyzji na zajęcie pasa drogowego prowadzony był w formie papierowej. Ewidencja zawierała m.in. informacje dotyczące numeru decyzji i danych wnioskodawcy oraz krótki opis reklamy.

(dowód: akta kontroli str. 165-171, 297-304)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację systemu naliczania i egzekwowania opłat i kar za zajęcie pasa drogowego dróg powiatowych.

2. Efektywność systemu monitorowania prawidłowości posadowienia reklam i innych obiektów budowlanych wpływających na bezpieczeństwo ruchu drogowego znajdujących się w pasie drogowym i poza nim.

Opis stanu faktycznego

PZD zarządzał 48 odcinkami dróg o łącznej długości 270 km (w tym w granicach administracyjnych miast 14 km). Zarząd prowadził książki drogi, o których obowiązku prowadzenia mowa w § 10 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom,

⁴ Uchwała nr 192/1303/10 z 15 września 2010 r. oraz uchwała nr 73/547/2016 z dnia 10 czerwca 2016 r.

obiektom mostowym i tunelom⁵, odrębnie dla każdego odcinka drogi, a także dzienniki objazdów dróg, o których mowa w § 9 ust. 1 pkt 2 i § 11 ww. rozporządzenia. Książki drogi prowadzono w wersji elektronicznej za pomocą programu RoadMan - systemu wspomagającego zarządzanie drogami i obiektami mostowymi⁶ oraz aplikacji „Vecktraportal”. Na podstawie umowy nr 10/PZD/2016 z dnia 17 maja 2016 r. podmiot zewnętrzny przeprowadził okresowe (pięcioletnie) kontrole stanu technicznego dróg powiatowych przewidziane w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane⁷. Wszystkie kontrole zostały przeprowadzone przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane, umożliwiające dokonywanie kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych oraz legitymujące się aktualnym wpisem na listę członków okręgowej izby inżynierów budownictwa.

(dowód: akta kontroli str. 36-56)

W okresie objętym kontrolą pracownicy PZD przeprowadzili 14 razy objazdy dróg powiatowych w celu kontroli zajęcia pasa drogowego oraz umieszczania reklam w pasie drogowym (jedenaście razy w roku 2015 oraz trzy razy w roku 2016 (I półrocze).

(dowód: akta kontroli str.145-160)

W latach 2015 – 2016 (I półrocze) zarządca dróg nie stwierdził przypadków zajęcia pasa drogowego bez stosownego zezwolenia. PZD nie otrzymał skarg i informacji o nielegalnym zajmowaniu pasa drogowego oraz o ewentualnych utrudnieniach spowodowanych umieszczeniem urządzeń i reklam w pasie drogi lub w jego pobliżu.

(dowód: akta kontroli str. 97-104)

W trakcie przeprowadzonych przez NIK oględzin sześciu⁸ odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 37 km, stwierdzono posadowienie 17 reklam w pasie drogowym oraz 10 poza nim, z których jedna była poza obszarem zabudowanym. Żadna widoczna z jezdni przez kierującego pojazdem reklama nie emitowała światła. Dziewięć reklam⁹ umieszczonych w pasie drogi posiadało, wymaganą art. 40 ust. 1 ustawy o drogach publicznych, decyzję PZD zezwalającą na zajęcie pasa drogi.

(dowód: akta kontroli str.105-113)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. PZD dopuścił do zajęcia pasa drogowego bez wymaganego zezwolenia, o którym mowa w art. 40 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o drogach publicznych albo wbrew zakazowi określonemu w art. 43 ust. 1 Lp. 3 pkt b) tej ustawy. I tak, w trakcie przeprowadzonych oględzin stwierdzono:

- osiem przypadków lokalizacji reklam w pasie drogowym w obszarze zabudowanym bez wiedzy i zezwolenia zarządcy dróg powiatowych tj. w przypadku drogi nr 4158P (ul. Mickiewicza) – dwóch reklam, drogi nr 4151P ul. Chłapowskiego) – pięciu reklam, drogi nr 4159P (ul. Poznańska) – jednej reklamy.

⁵ Dz. U. Nr 67, poz. 582, dalej „rozporządzenie w sprawie ewidencji dróg i mostów”.

⁶ Protokół przekazania z 6 listopada 2012 r.

⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 290, ze zm., dalej „Prawo budowlane”)

⁸ Droga powiatowa nr: 4151P (ul. Chłapowskiego), 4159P (ul. Poznańska), 4158P (ul. Mickiewicza), 4062P, 2463P, 3897P.

⁹ Decyzje nr: PZD.VII.5434-1r/2016, PZD.5434-3r/2016, PZD.VII.5434-4r/2016, PZD.VII.5434-6r/2016, PZD.VII.5434-7r/2016, PZD.VII.5434-8r/2016, PZD.VII.5434-9r/2016, PZD.VII.5434-10r/2016.

- dziesięć przypadków lokalizacji reklam poza pasem drogowym, w odległości mniejszej niż 8 metrów od krawędzi jezdni tj. w przypadku drogi nr 4159P (ul. Poznańska) – jednej reklamy, drogi nr 2463P – jednej reklamy, drogi nr 3897 – ośmiu reklam.

(dowód: akta kontroli str.105-113)

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli liczba zlokalizowanych reklam w pasie drogowym bez zezwolenia zarządcy drogi oraz poza tym pasem świadczyła o nierzetelnym wykonywaniu czynności kontrolnych w trakcie prowadzonych objazdów sieci dróg powiatowych. Ponadto nieustalenie należnych opłat zmniejszyło potencjalne dochody Powiatu Śremskiego, w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹⁰ w zw. z art. 40a ust. 1 ustawy o drogach.

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor PZD podał, że po przeprowadzonych oględzinach i stwierdzonych nieprawidłowościach z zakresu braku uzgodnień na umieszczenie reklam w pasie drogowym, do końca miesiąca sierpnia bieżącego roku zostaną wszczęte postępowania co do wszystkich ww. reklam. Dodał natomiast, że w jego przekonaniu nie może być mowy o wszczynaniu jakiegokolwiek postępowania w celu usunięcia reklam umieszczonych poza pasem drogowym.

NIK wskazuje, że art. 43 ust. 1 ustawy o drogach publicznych jednoznacznie określa dozwolone odległości dla ustawiania reklam od zewnętrznej krawędzi drogi - w tym reklam będących obiektami budowlanymi - nawet na 50 metrów od tej krawędzi. Przepisy te dotyczą zatem także reklam położonych poza pasem drogowym. W ocenie NIK, Zarząd powinien sygnalizować Powiatowemu Inspektorowi Budowlanemu w Śremie przypadki nielegalnego usytuowania takich reklam, aby możliwe było wszczęcie stosownego postępowania ujętego w przepisach Prawa budowlanego.

(dowód: akta kontroli str. 114-115)

2. W roku 2015, a także w latach poprzednich¹¹, PZD nie przeprowadzał kontroli okresowej (rocznej) zarządzanych dróg powiatowych. Zaniechanie to stanowiło naruszenie obowiązków ujętych w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego oraz w art. 20 pkt 10 ustawy o drogach publicznych. W wyjaśnieniach Dyrektor PZD podał, że nie przeprowadzono przedmiotowych kontroli ze względu na wcześniejsze cięcia kadrowe i związany z tym brak możliwości wykonania tego zadania przez pracowników Zarządu. Wskazał, iż w sposób znaczący ograniczono także budżet PZD, co uniemożliwiło zlecenie prac na zewnątrz. Dodał, że w ostatnim czasie firma wykonująca dla PZD ewidencję dróg poszerzyła swą ofertę o dokonywanie kontroli okresowych, za przystępną cenę. Skutkiem tego, prace te wykonano w 2016 roku.

(dowód: akta kontroli str. 52-53, 97-100)

3. Wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 10 ust. 11 ustawy o drogach publicznych w zw. z § 9 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia w sprawie ewidencji dróg i mostów, Zarząd nie posiadał wykazu obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów, którego wzór określa załącznik nr 6 do przywołanego rozporządzenia. W wyjaśnieniach Dyrektor PZD podał, że przedmiotowy wykaz zostanie uzupełniony do dnia 2 sierpnia 2016 r., a sporządzenie danego dokumentu pominięto przez nieuwagę. W toku kontroli wykaz ten został przedłożony.

(dowód: akta kontroli str. 97-104, 556-557)

¹⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 198.

¹¹ Co najmniej od 2013 r.

4. Książki dróg, książki obiektów mostowych oraz dziennik objazdu dróg powiatowych nie były na bieżąco aktualizowane. Zgodnie z treścią § 16 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 rozporządzenia w sprawie ewidencji dróg i mostów, aktualizowania ewidencji dokonuje się na bieżąco, nie później niż do końca pierwszego kwartału każdego roku kalendarzowego za rok kalendarzowy bezpośrednio poprzedzający.

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor PZD podał m.in., że Zarząd zatrudnia zbyt mało osób dla spełnienia wszystkich obowiązków w pełnym zakresie, dlatego część wpisów w książkach pominięto. Wyjaśnił również, że objazdami były objęte wszystkie drogi powiatowe, w wyniku czego kierownik robót wydawał polecenia brygadzie własnej wykonania prac remontowych dróg, a także udzielane były zlecenia firmom zewnętrznym. Opisane to zostało w dokumencie „Dziennik czynności pracowników Powiatowego Zarządu Dróg w Śremie”. Dyrektor PZD przyznał, że części tych danych nie naniesiono następnie w dziennikach objazdu dróg powiatowych. Wskazał jednocześnie, że dane za 2016 r. już umieszczono w programie w pliku „Książka Drogi”. Zadeklarował, że wpisy w książkach i dzienniku będą sukcesywnie uzupełniane w trakcie roku.

(dowód: akta kontroli str. 97-100, 116-119, 458-464, 465-522)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie efektywność systemu monitorowania prawidłowości posadowienia reklam wpływających na bezpieczeństwo ruchu, znajdujących się w pasie drogowym dróg powiatowych oraz poza nim.

3. Prawidłowość naliczania opłat i kar pieniężnych za zajęcie pasa drogowego.

Opis stanu faktycznego

Rada Powiatu na podstawie art. 40 ust. 8 ustawy o drogach publicznych, w drodze uchwały¹², ustaliła wysokość stawek za zajęcie pasa drogowego, m.in. w celu prowadzenia robót w tym pasie, niezwiązanych z budową, przebudową, utrzymaniem i ochroną dróg oraz w celu umieszczania w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej i obiektów budowlanych niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego. Wielkość opłat uzależniono od powierzchni zajęcia oraz miejsca lokalizacji urządzenia tj. w obszarze zabudowanym/niezabudowanym albo na obiekcie mostowym. Uchwała regulowała również należną opłatę z tytułu umieszczenia w pasie drogowym reklamy.

(dowód: akta kontroli str.62-69)

W PZD obowiązywał druk wniosku o wydanie zezwolenia na zajęcie pasa drogowego, który zawierał m.in. wyszczególnienie danych wnioskującego o zajęcie pasa drogowego, powierzchnię, ilość dni oraz lokalizację zajęcia, co było zgodne z wymaganiami określonymi w § 1 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego¹³.

(dowód: akta kontroli str. 308, 313, 341-342, 346)

Analiza 20 decyzji zezwalających na zajęcie pasa drogowego wykazała, że wydanie decyzji każdorazowo poprzedzone było złożeniem wniosku w formie określonej przez PZD. Termin załatwienia sprawy tj. wydania decyzji wynosił nie dłużej niż osiem dni od daty wpływu wniosku. W decyzjach tych PZD nałożył opłaty za zajęcie pasa drogowego o łącznej wartości 10.653,80 zł. Zarząd prawidłowo określił

¹² Uchwała nr XXXVII/257/13 z 28 sierpnia 2013 r., uchwała nr XLIII/295/14 z 26 lutego 2014 r.

¹³ Dz. U. Nr 140, poz. 1481, ze zm., dalej „rozporządzenie w sprawie warunków udzielania zezwoleń”.

i obliczył powierzchnię zajęcia pasa drogowego. We wszystkich decyzjach opłaty zostały naliczone zgodnie z obowiązującymi stawkami określonymi w uchwale Rady Powiatu. Decyzje zostały podpisane przez Dyrektora PZD, który posiadał stosowne upoważnienie Zarządu Powiatu¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 305-427)

Zarządca drogi nie zidentyfikował żadnych miejsc nielegalnego zajęcia pasa drogowego, w efekcie czego nie wymierzano kar pieniężnych za zajęcie tego pasa bez zezwolenia PZD albo zawarcia stosownej umowy.

(dowód: akta kontroli str.100)

Zarząd pobierał opłaty za zajęcie pasa drogowego w celu usunięcia awarii urządzeń niezwiązanych z funkcjonowaniem drogi.

(dowód: akta kontroli str. 421-427)

Z wyjaśnień Dyrektora PZD wynika, że dopływ informacji o zajęciu pasa drogowego oparty jest na własnych obserwacjach pracowników Zarządu, który opiniuje decyzje o warunkach realizacji inwestycji. Poza tym Dyrektor PZD uczestniczy w posiedzeniach Zespołu Uzgodnień Dokumentacji (dotyczących uzgodnienia przebiegu wszystkich sieci) oraz poprzez Wydział Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Śremie ma wgląd w wydawane zgody na realizację inwestycji „przy drogach”.

(dowód: akta kontroli str. 100)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

PZD wydawał zezwolenia na zajęcie pasa drogowego pod reklamę na podstawie wniosków do których nie dołączono szczegółowych planów sytuacyjnych w skali 1:1000 lub 1:500, o których mowa w § 1 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia w sprawie warunków udzielania zezwoleń. W wyjaśnieniach Dyrektor PZD zadeklarował, że Zarząd będzie egzekwował od wnioskodawców złożenie odpowiednich dokumentów zgodnie z wymogami przywołanego rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str.114-115, 172-277)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że jeśli nie zawarto stosownych umów cywilnoprawnych, decyzje zarządcy dróg zezwalające na zajęcie pasa drogowego pod reklamę, o których mowa w art. 40 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o drogach publicznych powinny być poprzedzone uzyskaniem przez wnioskodawcę zezwolenia na lokalizację reklamy na podstawie art. 39 ust. 3 tej ustawy. Decyzje zezwalające na umieszczenie reklam w pasie drogowym, wydane przez PZD w okresie od 11 września 2015 r.¹⁵ do końca tego roku, nie były poprzedzone wydaniem stosownej decyzji lokalizacyjnej. W wyjaśnieniach Dyrektor PZD podał, że w jego ocenie decyzja o umieszczeniu reklamy w pasie drogowym jest w swojej istocie również wyrażeniem zgody na umieszczenie jej nośnika. Przyznał jednocześnie, że do końca roku 2015 decyzje lokalizacyjne nie były wydawane przez przeoczenie. Brak ten został jednak zauważony i od początku roku 2016 decyzje te, w wyniku osobnego postępowania, są wydawane.

(dowód: akta kontroli str. 116-119)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości, legalność naliczania przez PZD opłat za zajęcie pasa drogowego.

¹⁴ Uchwała nr 239/539/01 z 12 grudnia 2001 r.

¹⁵ Wejście w życie zmienionych przepisów ustawy o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 774)

Opis stanu
faktycznego

4. Skuteczność egzekwowania naliczonych opłat i kar pieniężnych.

Zarząd terminowo pobierał opłaty za zajęcie pasa drogowego. Wysokość pobranych opłat w latach 2015 - 2016 (I półrocze) odpowiadała łącznej kwocie opłat określonych w wydanych w tym okresie decyzjach zezwalających na zajęcie pasa drogowego. W decyzjach tych termin płatności określano jako 14 dni od dnia w którym decyzja stała się ostateczna.

(dowód: akta kontroli str. 278-296)

PZD prowadził ewidencję należności, roszczeń i zobowiązań w zakresie zaewidencjonowanych rozrachunków, a w przypadku należności wymagalnych podlegających przepisom ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁶ wystawiano tytuły wykonawcze. Operacje dotyczące upomnień i tytułów wykonawczych prowadzone były elektronicznie na podstawie zakupionych programów¹⁷. W okresie 2015-2016 (I półrocze) PZD na podstawie art. 15 ww. ustawy wystosował 63 upomnienia¹⁸ wzywające do uregulowania opłat za zajęcie pasa drogowego, na łączną kwotę 45.634 zł. Upomnienia zostały wystawione w terminie od 3 do 53 dni od upływu terminu płatności za zajęcie pasa drogowego. Naliczone koszty upomnienia były zgodne z wysokością kosztów upomnienia wynikającą z §§ 1 rozporządzeń Ministra Finansów z dnia 27 listopada 2001 r. i 11 września 2015 r. w sprawie wysokości kosztów upomnienia skierowanego przez wierzyciela do zobowiązanego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej¹⁹. Analiza przeprowadzona podczas kontroli wybranych losowo spraw, w których wystosowano upomnienia wykazała, że należności główne wraz z kosztami upomnienia zostały zapłacone.

PZD naliczało również odsetki ustawowe. Wysokość tych odsetek naliczonych w 2016 r. na poziomie 7% odpowiadała wysokości odsetek określonej w Obwieszczeniu Ministra Sprawiedliwości z 7 stycznia 2016 r. w sprawie wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie, natomiast w 2015 r. - 8% wysokości odsetek określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 16 grudnia 2014 r. w sprawie wysokości odsetek ustawowych²⁰. Zgodnie z art. 54 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa²¹, odsetek za zwłokę nie naliczano w tych przypadkach gdy ich wysokość nie przekraczała jeszcze trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej (8,70 zł).

(dowód: akta kontroli str. 161-164, 428-450)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że w przypadkach, w których uiszczono należność główną, ale nie uiszczono odsetek przekraczających próg, o którym mowa w art. 54 § 1 pkt 5 Ordynacji podatkowej (na łączną kwotę 57,63 zł), PZD nie wystawiał tytułów wykonawczych, poprzestając na dalszym monitowaniu zobowiązanych o ich uiszczenie, na piśmie, telefonicznie oraz za pomocą poczty elektronicznej. Główna Księgowa podała, że w programie do wystawiania tytułów wykonawczych nie ma technicznej możliwości pominięcia kwoty głównej i wyliczenia samych odsetek. Z tego względu w przypadkach samych odsetek przekraczających kwotę 8,71 zł odstąpiono od wystawiania takich tytułów. Jednocześnie poinformowała, że wszczęto działania mające na celu zmianę ww. programu gdyż nie spełnia on

¹⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 599, ze zm.

¹⁷ Licencja nr NX01-00021 oraz 1DZEC-F6RO9-QH1JL-L5RY5 z dnia 17 grudnia 2014 r.

¹⁸ Odpowiednio 43 upomnienia w roku 2015 i 20 upomnień w roku 2016 (I półrocze).

¹⁹ Odpowiednio Dz. U. nr 137 poz. 1543 oraz Dz. U. z 2015 r. poz. 1526.

²⁰ Odpowiednio M.P. poz. 47. oraz Dz. U. z 2014 r. poz. 1858.

²¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 613, ze zm.

obecnie obowiązujących wymogów formalno-prawnych. Do dnia zakończenia kontroli podmioty zobowiązane z tytułu przedmiotowych odsetek uiszczyły łącznie 31,12 zł.

(dowód: akta kontroli str. 144, 428-432, 439-440, 451-457, , 612-617)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skuteczność PZD w egzekwowaniu naliczonych opłat za zajęcie pasa drogowego.

5. Prawidłowość przywracania zajmowanego odcinka pasa drogowego do poprzedniego stanu użyteczności.

Opis stanu
faktycznego

Protokoły przekazania-odbioru pasa drogowego oraz protokoły odbioru pasa drogowego po zakończonych pracach w pasie drogowym znajdowały się we wszystkich losowo wybranych do kontroli sprawach. Protokoły przekazania zawierały m.in. wykonawcę robót, nr i datę decyzji, nr drogi, lokalizację, powierzchnię oraz cel zajęcia pasa drogowego a także okres przekazania wykonawcy odcinka pasa drogowego. Prawidłowość wykonania robót oraz przywrócenia pasa drogowego do stanu poprzedniego każdorazowo potwierdzał pracownik PZD w protokole odbioru, podpisanym także przez wykonawcę. Protokoły te zawierały m.in. datę zgłoszenia odbioru a także datę odbioru pasa drogowego. Powiadomienia o odbiorze po zakończonych pracach w pasie drogowym dokonywano pisemnie, telefonicznie, lub za pomocą poczty elektronicznej.

(dowód: akta kontroli str. 307, 312, 317, 320, 323, 326, 329-330)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przywracanie zajmowanych odcinków pasa drogowego dróg powiatowych do poprzedniego stanu użyteczności.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²², wnosi o podjęcie działań w celu:

1. doprowadzenia pasa drogowego sieci dróg powiatowych do stanu określonego w art. 36 ustawy o drogach publicznych oraz egzekwowania należnych opłat i kar pieniężnych, o których mowa w art. 40 ust. 3 i 12 tej ustawy,
2. poprawy skuteczności monitorowania pasa drogowego i jego okolic,
3. prowadzenia okresowych kontroli dróg powiatowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa Budowlanego,
4. rzetelnego prowadzenia ewidencji dróg powiatowych,
5. wydawania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego na podstawie kompletnych wniosków.

²² Dz.U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 22 sierpnia 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Piotr Kręt
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis